

1*

What I like about
photographs is that
they capture a
moment that's gone
forever, impossible
to reproduce

——— KARL LAGERFELD

SOORTEN MODEFOTOGRAFIE

Bij modefotografie komt alles samen: creatief zijn, een verhaal vertellen, beslissen wat er wel en niet toegevoegd moet worden in het beeld en welk gevoel de pose van het model overbrengt aan de kijker. Er zijn een heleboel soorten modefotografie: *EDITORIAL*, *COMMERCIAL*, *LOOKBOOK*, *E-COMMERCE*, *RUNWAY*... In dit hoofdstuk leg ik uit wat er bij die verschillende genres komt kijken.

HOOFDSTUK 1

EDITORIAL

Een fashion editorial is een fotoserie waarbij de nadruk ligt op het verhaal, zoals bijvoorbeeld voor een magazine. Je maakt het met mooi studiolicht en op bijzondere locaties. De producten moeten mooi getoond worden, maar niet zo opzichtig en perfect als bij een commercial. Bij een editorial werkt de stylist met verschillende merken, terwijl bij een commerciële shoot de focus ligt op één merk.

Creatieve vrijheid

Het team heeft in een editorial de creatieve vrijheid om samen een mooie serie te maken. Uiteraard is die creatieve vrijheid minder groot bij een editorial voor een magazine dan voor je eigen portfolio. Bij een magazineshoot is de stylist verplicht om met een aantal merken kleding en sieraden te werken – een Vogue-lezer verwacht bijvoorbeeld dat er high end merken getoond worden. Ook houdt de stylist rekening met de stijl en doelgroep van het magazine. Het maken van een moodboard is daarom heel belangrijk, om er zeker van te zijn dat je op dezelfde lijn zit als de opdrachtgever en de rest van het team.

Budget

Bij een magazine editorial is er vaak een vast budget voor de hele shoot. Het kan zijn dat het magazine de shoot zelf organiseert en zijn eigen stylist stuurt, maar het gebeurt ook regelmatig dat je als team het budget ontvangt en hier het hele team en de locatie, gehuurde apparatuur en de catering van moet betalen. Van tevoren moet je hier een goede verdeling van maken. Hoewel het maken van een magazine editorial voor veel fotografen het leukst is om te doen, is dit helaas niet het genre waar je veel mee kunt verdienen.

Aantal looks

Een editorial bestaat meestal uit

8-12 beelden. Dit betekent ook dat dit 8 tot 12 verschillende looks zijn die uiteindelijk gepubliceerd worden. Vaak wordt ervoor gekozen om een of twee extra looks te fotograferen, zodat je achteraf de selectie nog kunt aanpassen. Wanneer het gaat om een beauty of jewelry editorial, waarbij alleen het gezicht – met eventueel schouders en handen – van het model in beeld is, zijn dit gemiddeld 4 tot 6 beelden en looks.

Layout

Bij een editorial houd je als fotograaf altijd rekening met de layout van het magazine. Zorg dat je de maten van het magazine ontvangt zodat je op je computer meteen kunt zien hoe jouw beelden uiteindelijk in het magazine passen. Selecteer na elk gemaakt shot de beste foto en plaats deze naast elkaar na het fotograferen van elke look. Zo zie je als team tijdens het fotograferen welke poses, blikken en uitsneden je al gehad hebt en voorkom je dat het een eentonige serie wordt. Een goede editorial bestaat uit een combinatie van full body foto's, half-totalen en close-ups. Wanneer alles naast elkaar staat, zie je meteen welke van deze crops je nog nodig hebt. Ook is het fijn om te zien of je nog steeds aan het werk bent

2*

A thing that you
see in my pictures
is that I was not
afraid to fall in love
with these people

—— ANNIE LEIBOVITZ

CREATIVITEIT

Als fotograaf gebruik je je creativiteit om jouw verhaal in beeld te vertellen. De juiste *COMPOSITIE*, *HET LICHT*, *DE GOEDE LENSKEUZE* en het beste *STANDPUNT* zijn van groot belang voor een geslaagde modefoto.

HOOFDSTUK 2

STIJL EN VISIE

Als (mode)fotograaf word je ingehuurd vanwege jouw stijl en visie. Maar hoe ontwikkel je je eigen stijl en visie in modefotografie?

Stijl

Met een fotografiestijl doelen we op een bepaalde techniek of bewerking die je terugziet in het werk van de fotograaf. Je fotografeert bijvoorbeeld altijd in zwart-wit, of je geeft altijd een warme of juist koele sfeer aan je foto's. Sommige fotografen positioneren en bewerken hun modellen zo dat het poppen lijken: dat is ook een stijl. Ook een combinatie van verschillende factoren kan jouw unieke stijl vormen.

Hoe kom je achter je eigen stijl?

Als je nog niet weet wat jouw stijl is, kun je zoveel mogelijk stijlen proberen. Blader door modetijdschriften en kijk welke stijlen je terugziet. Ook fotoboeken van verschillende mode-, portret- en documentaire fotografen kunnen je inspireren een bepaalde stijl te ontwikkelen. Let specifiek op de opbouw van een fotoserie, kijk naar de kaders en de manier van bewerken. Probeer dan te ontdekken wat jouw stijl is. Of maak een moodboard op Pinterest door beelden te verzamelen die je mooi vindt. Zie je al een stijl naar voren komen?

Visie

Je visie zal misschien even tijd kosten om te ontdekken, maar is een onmisbaar onderdeel in jouw carrière als professioneel

fotograaf. Je visie is jouw fantasie en persoonlijkheid die je laat terugkomen in jouw foto's. Je laat als het ware je eigen kijk op de wereld zien. Als het goed is, zie je in je foto's terug wie jij bent als persoon.

Hoe vind je jouw eigen visie?

Bedenk altijd goed: waarom maak je deze serie en wat wil je laten zien en vertellen? Door vanuit je passie te werken, komt jouw visie naar voren. Die visie ontwikkel je door zo dicht mogelijk bij jezelf te blijven en door veel te fotograferen. Het is zeker niet raar als je in je eerste jaar (of jaren) je visie nog niet duidelijk hebt of wanneer deze aan het veranderen is. Het is een proces dat met je zal meegroeien en er uiteindelijk voor zal zorgen dat jij je kunt onderscheiden van de vele andere fotografen.

Het is daarnaast belangrijk dat jij als fotograaf en ondernemer op

de hoogte bent van de ontwikkelingen in het vakgebied en weet hoe je hierop moet inspelen. Ook dat is iets wat je terug laat zien in jouw visie.

COMPOSITIE

Net als een goed schilderij heeft een goede foto een doordachte compositie. Door bewust na te denken over bijvoorbeeld licht, kleur, lijnenspel, kadrering en de lens waarmee je fotografeert kun je als fotograaf een beeld uittillen boven het niveau van een willekeurig kiekje.

Licht

Licht is het belangrijkste onderdeel van fotografie en helpt met het overbrengen van je verhaal. Kies je voor veel of harde schaduwen, dan heeft je beeld een heel andere uitstraling dan wanneer je werkt met zacht licht waarin weinig contrast zit. Het werken met diverse lightshapers zorgt ervoor dat je het licht kunt vormen en sturen zodat het goed aansluit bij jouw concept. Je kunt ook werken met kleurfilters, wat weer andere creatieve effecten kan opleveren. Licht-donker-verdeling heeft zeker invloed op je compositie.

De regel van derden

Waarschijnlijk heb je al eens over de regel van derden gehoord: je verdeelt de foto in negen vlakken en plaatst het model op een van de snijvlakken van deze vakken. Dat betekent dus dat het model net iets uit het midden staat; zo creëer je een rustig beeld, prettig voor de kijker. De regel van derden werkt vaak goed, maar ik zou je aanraden om zelf per situatie te kijken wat de beste compositie is. Soms is het juist supersterk om je model in het midden van het beeld te plaatsen.

Lijnenspel

Werken met een lijnenspel maakt een foto interessant. Lijnen geven een kijkrichting en sturen de ogen van de kijker naar het onderwerp, het model. Dit ontstaat vaak op het moment zelf: ik zie het wanneer ik door de zoeker van de camera kijk.

Je laat in je werk jouw visie op de wereld zien. Als het goed is, zie je in je foto's terug wie jij bent als persoon

5*

I like to photograph
anyone before they
know what their best
angles are

— ELLEN VON UNWERTH

DE SHOOT

Daar sta je dan, klaar om te fotograferen. *HOE HOUD JE DE SFEER GOED* in het team? En vooral: *HOE REGISSEER JE JE MODEL?* Zijn er *POSES* die altijd werken? En wat als je een hele *GROEP* voor je lens krijgt?

HOOFDSTUK 5

WERKEN MET EEN MODEL

Een model aansturen is voor de eerste keer best een uitdaging: je model kijkt naar jou omdat zij van jou een aanwijzing verwacht, en jij kijkt naar haar omdat je niet weet wat je precies moet zeggen. Tijdens je eerste shoots is het superspannend om een model aan te sturen en instructies te moeten geven aan het team, maar dat is de rol van de fotograaf! Wanneer je dit accepteert en er gewoon voor gaat, zal je merken dat de resultaten beter worden dan wanneer je niet duidelijk aanstuurt. Hoe pak je dit aan?

Beginnend model

Sommige modellen zijn nog erg jong en onervaren; dan is het extra belangrijk om ze goed te coachen. Stel het model eerst op haar gemak. Leg duidelijk uit wat je plan is met de shoot, laat het moodboard zien en vertel wat je van haar verwacht qua poses en gezichtsexpressie. Nadat het model is aangekleed en opgemaakt, leg je uit hoe je wilt dat ze poseert. Het is ook belangrijk te vertellen waar het licht vandaan komt, zodat ze weet welke kant ze op moet poseren.

Ik vraag het model altijd te beginnen met poseren en vervolgens geef ik aan wat goed werkt en wat minder goed overkomt op beeld. Hierdoor wordt het een natuurlijke balans tussen geposeerd en echt. Ik hou er niet van om het model echt helemaal vast te zetten in een bepaalde pose: dat ziet er voor mij te geforceerd uit. Ik ben niet iemand die heel druk is of hard gaat roepen op de set, maar je merkt zeker aan mij wanneer ik

enthousiast ben of wanneer ik nog even aan het bedenken ben hoe we het anders kunnen aanpakken. Soms is het fijn om even stil te zijn – er is tenslotte al genoeg om op te focussen wanneer je door je camera kijkt.

Je zal merken dat je model even opleeft en meer wil geven wanneer je haar tussendoor complimenten geeft – wanneer je die ook echt meent, natuurlijk. Je zal zien dat ze dan nog meer haar best zal doen. Win-win, dus.

TIP

Is je model nog wat verlegen? Stel dan wat vragen, zodat ze zich op haar gemak voelt. Kijk van tevoren even op haar Instagrampagina of in haar portfolio zodat je daarnaar kunt vragen. Daarmee toon je interesse en vaak wordt dit gewaardeerd.

Model met meer ervaring

Zodra ik zie dat het model genoeg ervaring heeft, laat ik haar eerst haar eigen gang gaan en wanneer ik dan iets moois zie, zeg ik dat meteen. Zo heeft zij door wat ik van haar verwacht en welke poses en sfeer ik zoek. Er zijn ook fotografen die hun model echt helemaal neerzetten in de juiste positie; heel af en toe kan dit nodig zijn, bijvoorbeeld voor een shot met een speciale jurk die alleen op een bepaalde manier goed tot zijn recht komt. Ik heb aan veel modellen gevraagd wat ze fijn vinden, maar ieder model zei dat ze graag ook zelf wil bewegen en niet alleen maar in bepaalde houding wil staan die de fotograaf bedenkt. Over het algemeen vind ik het fijn als er wat meer dynamiek is op de set en dat het model zichzelf kan zijn en zich niet een paspop voelt.

Ik vind het fijn als er dynamiek is op de set, dat het model zichzelf kan zijn en zich niet een paspop voelt

Foto's bekijken tijdens de shoot

Het is belangrijk dat het model ook af en toe de foto's te zien krijgt op je camera of op je computer. Zo weet zij wat ze aan het doen is en kan ze eventueel iets aanpassen om tot een beter resultaat te komen. Daarnaast is het ook goed om gedurende de shoot te blijven overleggen met de rest van het team: heeft iedereen nog steeds dezelfde visie? Als fotograaf bepaal je wel veel, maar het is wel goed om te blijven communiceren.

8*

The picture that
you took with your
camera is the
imagination you
want to create
with reality

—— SCOTT LORENZO

DE ZAKELIJKE KANT: GELD EN COPYRIGHT

Al wil je je misschien het liefst alleen maar bezighouden met de vraag hoe je zo mooi mogelijke foto's maakt, *DE ZAKELIJKE KANT VAN EEN MODEFOTOGRAAF MAG JE ZEKER NIET ONDERSCHATTEN*. Hoe bepaal je een prijs? Hoe maak je afspraken? Hoe voorkom je dat er een zakelijk conflict ontstaat tussen jou en de opdrachtgever? Veel heb ik door schade en schande geleerd, maar ik geef graag tips hoe jij de grootste valkuilen kunt vermijden en een zakelijk gezond bedrijf kunt runnen.

HOOFDSTUK 8

HOE BEPAAL JE JE PRIJS?

Toen ik mijn eerste aanvraag kreeg voor het fotograferen van een campagne van een tassenmerk, had ik werkelijk geen idee wat ik moest en kon vragen. In dit hoofdstuk reik ik je wat handvatten aan om jouw (dag)prijs te bepalen. Plus praktische tips over het maken van een offerte, een factuur en algemene voorwaarden. En – ook een kunst – wanneer kun je beter nee zeggen tegen een opdracht?

Wat ik zelf heb geleerd

Ook al had ik net mijn vierjarige opleiding fotografie afgerond, we hadden op de kunstacademie niets geleerd over tarieven of onderhandelen. Ik had bovendien ook geen fotografen om mij heen aan wie ik dit zonder gêne kon vragen. In die periode was ik aangesloten bij een klein fotografieagentschap waar ik de basiskennis heb opgedaan over

gebruikelijke tarieven, waarop je moet letten en hoe je kunt onderhandelen. Daarnaast leerde ik dat je soms gewoon 'nee' moet zeggen tegen een opdracht wanneer de voorwaarden niet goed zijn, het bedrag te laag is en het werk dat je moet doen te veel, of wanneer dit niet de richting is die je als fotograaf wilt opgaan.

De laagste prijs?

Weet dat alle opdrachtgevers zoveel mogelijk foto's willen voor de laagste prijs, en liefst al de dag na de shoot. Probeer altijd voor jezelf realistisch te bepalen of dat wel echt haalbaar is. Jij wilt zelf ook hoge kwaliteit leveren, gaat dat wel onder deze druk?

Kamer van Koophandel

Voordat je professioneel aan de slag gaat, moet je geregistreerd staan bij de KvK en aangemeld zijn bij de Belastingdienst. Op de website van de KvK en die van de Belastingdienst vind je alle informatie die je nodig hebt om je op weg te helpen met al je ondernemersvragen.

Ook voor info over het maken van offertes, facturen en algemene voorwaarden.

ondernemersplein.kvk.nl

Belastingdienst.nl

Manieren van prijzen

Zijn mijn prijzen voor iedere klant even hoog? Nee, niet elke opdracht en klant is hetzelfde. Uiteraard zit het altijd wel rond hetzelfde bedrag en ga ik uit van mijn vaste dagtarief. Maar ook kijk ik goed naar wat

de verwachtingen van het merk zijn, welke rechten ze willen, waarvoor de foto's gebruikt worden en hoeveel tijd alles mij kost. Er zijn verschillende manieren van prijzen mogelijk. Dit hangt bij mij ook af per opdracht of per klant.

Dagprijs

Ik werk vaak met een dagprijs fotografie en een dagprijs bewerking. Uiteraard geef ik van tevoren aan hoeveel dagen ik verwacht bezig te zijn met de bewerking: wanneer er een heftiger bewerking wordt verwacht, kost dit gewoon meer tijd en geld. Dus zo weet de klant precies wat het gaat kosten.

Fixed price

Een andere optie is een complete prijs, oftewel een fixed price. Voor sommige klanten werkt

9*

Your first 10,000
photographs are
your worst

— HENRI CARTIER-BRESSON

COPYRIGHT EN AUTEURSRECHTEN

Een heel lastig onderwerp, maar wel heel belangrijk voor een fotograaf. *NIET IEDEREEN MAG ER ZOMAAR MET JOUW WERK VANDOOR GAAN.* Ook wanneer je werk in opdracht is gemaakt, betekent dat niet dat de opdrachtgever daar alles maar mee mag doen. Hoe je regelt wat je opdrachtgever wel met jouw werk mag doen en hoe je jouw gemaakte afspraken kunt handhaven, dat lees je hier.

HOOFDSTUK 9

DIT HOOFDSTUK IS OPGEZET MET
MEDEWERKING VAN MR. SHARON DE ROOIJ:

‘Onder de naam Lady Lawyer help ik ondernemers met het opstellen van hun juridische fundament in begrijpelijke taal. Aan die documenten heb je als ondernemer echter niet zoveel, wanneer je niet begrijpt wat je daarmee tegen je opdrachtgever zegt. Naast het opstellen van deze documentatie probeer ik dan ook vooral bewust zijn te creëren over het belang van de verschillende juridische documenten en begrippen. Mijn missie is om ondernemers begrijpelijke juridische documenten en kennis voor hun onderneming te bieden, zo ook omtrent auteursrecht.’

Werk

Auteursrecht heeft betrekking op werken. Een werk moet echter wel aan een aantal voorwaarden voldoen om door het auteursrecht beschermd te kunnen worden.

- * Het werk moet allereerst zichtbaar zijn, zintuiglijk waarneembaar. Dit houdt in dat op een idee bijvoorbeeld in beginsel geen auteursrecht rust. De uitvoering van een idee kan wel worden beschermd.
- * Naast zichtbaarheid moet een werk aan nog meer eisen voldoen: het werk moet in zekere mate origineel zijn. Er moet een bepaalde inspanning hebben plaatsgevonden en er moet sprake zijn van voldoende creativiteit.
- * Naast een idee zijn daardoor ook stijlen, kennis en knowhow in beginsel uitgesloten van auteursrecht. Je kunt dit echter wel beschermen met een geheimhoudings-

verklaring. Ook worden technische uitvindingen in beginsel niet beschermd door auteursrecht. Dit kun je weer ondervangen met octrooien.

70 jaar

Het auteursrecht op zichtbare en originele werken ontstaat automatisch en is tot 70 jaar na de dood van jou als maker van toepassing. Ook wanneer de maker van een werk niet bekend is, eindigt het auteursrecht: 70 jaar na de eerste publicatie van het werk. Als een werk nooit openbaar is gemaakt, eindigt het auteursrecht 70 jaar na het ontstaan van het werk.

Copyright-teken

Voor het ontstaan van het auteursrecht is het niet nodig om je werk te registreren. Natuurlijk is het wel mogelijk om dit te doen. Geregistreerd werk kun je herkennen aan het copyright-teken (©). Het hebben van zo'n teken zegt dus alleen niets over of een werk auteursrechtelijk beschermd is.

Eigendom

Auteursrecht staat ook niet gelijk aan eigendomsrecht. Als iemand een door jou gemaakte ingelijste foto koopt, wordt de koper natuurlijk eigenaar, maar toch behoud jij als fotograaf in eerste instantie het auteursrecht. De eigenaar mag daarom de foto bijvoorbeeld niet zomaar kopiëren.

Verbodsrecht

Het auteursrecht is een verbodsrecht. Een auteursrechtelijk beschermd werk mag niet zonder expliciete toestemming van jou als

maker worden veelelvoudigd of openbaar worden gemaakt. Jij als maker van een werk bepaalt hoe dit werk mag worden gebruikt.

Maker

Maar wie kan er dan eigenlijk als maker van een werk worden aangeduid? Als hoofdregel geldt dat degene die de creatieve prestatie heeft verricht de maker is. Op deze regel bestaan uiteraard een hoop uitzonderingen, maar de meeste daarvan zullen niet op jou als fotograaf van toepassing zijn. De volgende situaties zijn echter nog wel belangrijk om in gedachten te houden:

- * Volgens de wet wordt de werkgever auteursrechtelijke van het werk gemaakt door zijn werknemers, tenzij anders overeengekomen. Dit geldt echter niet voor freelancers of stagiaires, want in dergelijke gevallen is er geen sprake van een arbeids-overeenkomst.
- * Maak jij jouw werk in opdracht van een eenmanszaak? Dan ben jij nog steeds degene die als maker wordt aangeduid en liggen de rechten automatisch bij jou.
- * Dit is echter anders wanneer jij in opdracht van bijvoorbeeld een BV of VOF werkt en zij jouw werk als eerste publiceren uit naam van de organisatie. Je kunt wel van deze wettelijke regels afwijken door onderlinge afspraken te maken.

Gebruik

Hoewel jij in beginsel de auteursrechten op jouw werk als maker automatisch verkrijgt, dien je jouw opdrachtgever wel enkele rechten te verschaffen. Allereerst heeft jouw opdracht-